

NIEUWSBRIEF 6

ACADEMISCHE WERKPLAATS MEDISCHE MILIEUKUNDE

December 2011

In deze nieuwsbrief:

- Nieuws vanuit Bestuur en Raad van Advies
 - Kortlopende projecten
 - 1e fase: Onderzoek Verkeersgerelateerde Luchtverontreiniging
 - 2e fase: 1. Onderzoek Ruimtelijke ordening
 2. Onderzoek Hitte in de stad
 3. Onderzoek Geurhinder
-

Nieuws vanuit Bestuur en Raad van Advies

In oktober vond de tweede bestuursvergadering plaats. Ook is de Raad van Advies van de Academische Werkplaats MMK (AW-MMK) voor het eerst bij elkaar gekomen. Het bestuur bestaat uit directeuren van de aangesloten GGD'en en hoogleraren van de betrokken universiteiten. Het bestuur heeft een financieel controlerende en sturende rol. De Raad van Advies bestaat uit vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, RIVM, milieudiensten en milieu- en gezondheidsorganisaties zoals CROW (nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte), Astmafonds en VVM (Vereniging van Milieuprofessionals). De Raad van Advies heeft een inhoudelijk adviserende en signalerende rol.

GGD Zuid Limburg heeft zich als zesde GGD aangesloten bij AW-MMK. De andere betrokken GGD'en zijn Gelderland-Midden, Groningen, Amsterdam, Rotterdam Rijnmond en Bureau GMV van de GGD'en Brabant/Zeeland. Deze regio-GGD'en houden de andere GGD'en in hun regio op de hoogte van AW-MMK ontwikkelingen. De 3 universiteiten die aangesloten zijn bij AW-MMK zijn Universiteit Utrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam en Radboud Universiteit Nijmegen.

Kortlopende projecten

In oktober was de eerste mogelijkheid voor het indienen van kortlopende projecten. AW-MMK heeft 150.000 euro gereserveerd voor financiering van minimaal tien kortlopende projecten. De projecten, ingediend door

een GGD in samenwerking met gemeente(n) of provincie(s) moeten een vraag uit de GGD of gemeente praktijk beantwoorden. Er zijn drie projecten ingediend bij de eerste oproep, waarvan twee zijn gehonoreerd door het Bestuur, op advies van de Raad van Advies. In de volgende nieuwsbrief zullen deze projecten worden toegelicht.

De deadline van de volgende financieringsronde is op 1 maart 2012, zie de [website](#) voor meer informatie.

Onderzoek Verkeersgerelateerde Luchtverontreiniging

Marieke Dijkema van GGD Amsterdam heeft haar promotieonderzoek afgerond met een proefschrift 'Verkeersgerelateerde Luchtverontreiniging: Ruimtelijke Variatie, Gezondheidseffecten en Maatregelen'.

Dit project was één van de vier onderzoeksprojecten van de eerste fase van de Academische Werkplaats MMK. Doel van het onderzoek was wetenschappelijk bewijs (evidentie) over de gezondheidseffecten van verkeersgerelateerde luchtverontreiniging en potentiële maatregelen te leveren die ook relevant is voor de andere GGD'en in Nederland. Ondanks de grote aandacht voor luchtkwaliteit in het beleid heeft luchtvervuiling, ook bij de huidige niveaus, in Nederland een significante gezondheidsimpact.

Door de ontwikkeling en evaluatie van twee modellen waarmee langdurige blootstelling aan verkeersgerelateerde luchtverontreiniging worden ingeschat, heeft Marieke het inzicht vergroot in de blootstelling van de bevolking aan verkeersgerelateerde luchtverontreiniging,

Uit het onderzoek bleek verder dat een hogere prevalentie van ziekenhuisopnamen niet alleen gerelateerd is aan kortdurende episodes met hogere concentraties van luchtvervuiling, zoals bekend uit eerder onderzoek, maar ook gerelateerd is aan langdurige blootstelling aan lagere concentraties luchtvervuiling. Verhoogde risico's op ziekenhuisopname werden gezien bij luchtconcentraties ver onder de EU-grenswaarde voor stikstofdioxide.

Twee veelbelovende maatregelen om luchtvervuiling aan te pakken zijn onderzocht. Een emissiereducerende snelheidsverlaging (van 100 naar 80 km per uur op de Amsterdamse ring) leidde tot een afname van de concentraties aan de rand van de snelweg. En luchtfilters in een school bleken in staat de infiltratie van fijn stof in beperkte mate te reduceren.

Marieke Dijkema rondt dit onderzoek op 20 december 2011 af met een promotie aan de Universiteit Utrecht. Meer informatie over het onderzoek en links naar publicaties vindt u [hier](#).

Tweede fase

In de tweede fase van AW-MMK worden drie grote onderzoeksprojecten uitgevoerd. Hieronder volgt een korte beschrijving van deze drie projecten.

1. Onderzoek ROAM: Ruimtelijk Onderzoek voor betere Advisering op het gebied van Milieu en gezondheid

Dit onderzoek is afgelopen januari gestart. Het wordt uitgevoerd door de GGD'en Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam, in samenwerking met het IRAS (Universiteit Utrecht), Erasmus Universiteit (afdeling Maatschappelijke GezondheidsZorg van het ErasmusMC), DCMR Milieudienst Rijnmond, RIVM en NIVEL. De resultaten zijn begin 2015 te verwachten.

Het doel van het onderzoek is de kennis te vergroten over de relatie tussen gezondheid en de nabije leefomgeving. Specifiek wordt ingezoomd op luchtverontreiniging, geluid en de beschikbaarheid van groene ruimte nabij de woning. Ook naar de wisselwerking tussen deze factoren wordt gekeken.

Binnen ROAM worden drie substudies uitgevoerd:

1. Huisartsenbezoek in relatie tot leefomgeving in West-Nederland, gebaseerd op gegevens uit het Landelijk Informatienetwerk Huisartsenzorg (LINH) van NIVEL.

2. Het effect van ruimtelijke interventies op zelfgerapporteerde gezondheid en welzijn (met een focus op geluidsinterventies in Rotterdam), door middel van vragenlijstonderzoek.
3. De relatie tussen de directe leefomgeving en zelfgerapporteerde gezondheid en welzijn onder ouderen in Amsterdam, door middel van vragenlijstonderzoek.

In het ROAM onderzoek is de afgelopen maanden gewerkt aan het ontwikkelen van een vragenlijst met modules over onder andere hinder, ervaren gezondheid, slaapproblemen en respiratoire en cardiovasculaire klachten. Ook meer algemene vragen, over bijvoorbeeld tevredenheid met de leefomgeving en (gebruik van) groen zijn opgenomen. De vragenlijst voor het bepalen van de relatie tussen leefomgeving en gezondheid onder ouderen is in november verzonden aan 10.000 Amsterdamse 65+-ers. Begin 2012 wordt aan inwoners van Rotterdam de vragenlijst voorgelegd over geluidsinterventies.

Voor meer informatie kijk [hier](#).

2. Onderzoek Hitte in de stad

In april 2011 startte een nieuw onderzoek naar temperatuur in woningen in steden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de GGD'en Gelderland-Midden en Groningen. Met de wereldwijde veranderingen in het klimaat is er een groeiende belangstelling voor 'climate proof cities'. Er zijn aanzienlijke temperatuurverschillen tussen stad en platteland, ook binnen een stad kunnen bepaalde locaties hitte-eilanden vormen ten opzichte van de omliggende (buiten)wijken. Hitteblootstelling kan een bedreiging vormen voor de volksgezondheid; met name voor ouderen, mensen met chronische aandoeningen en bij gebruik van bepaalde medicijnen. Dit onderzoek wil in kaart brengen welke factoren de binnentemperatuur van woningen van ouderen beïnvloeden, aangezien mensen het grootste gedeelte van de dag binnen verblijven. Daarbij wordt o.a. gekeken naar locatie in de stad, bepaalde woningkenmerken en gedrag van bewoners.

In de zomer van 2011 zijn proefmetingen uitgevoerd om te bepalen welke meetapparatuur gebruikt wordt en het protocol en de vragenlijsten te testen. Komend voorjaar wordt meetapparatuur geplaatst in 112 huizen van mensen ouder dan 65 jaar in Arnhem en Groningen. Ook buiten wordt gemeten. Tijdens warme periodes vullen de deelnemers een vragenlijst en een logboek in.

Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan aan gemeenten hoe bij beleidsontwikkeling en ruimtelijke ontwikkeling meer rekening kan worden gehouden met factoren van invloed op hitte in woningen. Het onderzoek wordt in april 2014 afgerond.

Een stuurgroep met daarin vertegenwoordigers van verschillende gemeenten (Arnhem, Groningen, Rotterdam), Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Eindhoven, RIVM en het Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van GGD'en Brabant / Zeeland, begeleidt het project.

Voor meer informatie kijk [hier](#).

3. Onderzoek Geurhinder van veehouderijen

In mei 2011 startte een onderzoek naar geurhinder onder omwonenden van intensieve veehouderijen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid van GGD'en Brabant/Zeealand. Het huidige geurbeleid is mede gebaseerd op de resultaten van een onderzoek uit 2001. Ondanks de nieuwe wetgeving op geurhinder van intensieve veehouderijen, nemen bij gemeenten en GGD'en het aantal klachten over geurhinder toe. Geurhinder kan indirect stressgerelateerde gezondheidsklachten veroorzaken.

Dit onderzoek is gericht op het kwantificeren van de relatie tussen gemodelleerde geurbelasting en geurwaarneming, -waardering en -hinder. Het onderzoek zal worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met het IRAS (Universiteit Utrecht). Het IRAS gaat luchtwegklachten onder omwonenden van intensieve veehouderijen onderzoeken.

In drie fasen wordt het onderzoek uitgevoerd. Begin 2012 zal een verkennend onderzoek worden uitgevoerd op basis van eerder verzamelde gegevens van het landelijk onderzoek naar gezondheidseffecten van intensieve veehouderijen (uitgevoerd door IRAS, NIVEL en RIVM). In het voorjaar van 2012 zal een pilot study worden uitgevoerd onder een grote groep mensen (n=10.000) waarmee een ruwe dosis-respons relatie kan worden geschat. In najaar en winter van 2012 wordt bij 2500 mensen aanvullend onderzoek gedaan, waarmee een nauwkeurige dosis-respons relatie kan worden geschat.

Het onderzoek wordt begeleid door IRAS, Universiteit Utrecht en Radboud Universiteit Nijmegen en een begeleidingscommissie met deskundigen van RIVM, Infomil, WUR, UU, KEMA, SRE Milieudienst, provincie Noord-Brabant, en gemeenten.

Voor meer informatie kijk [hier](#).

Tot slot

Wij wensen u allen fijne feestdagen en een milieugezond 2012!

De volgende nieuwsbrief zal verschijnen in maart 2012. Suggesties voor onderwerpen in de volgende nieuwsbrief kunt u mailen aan Moniek Zuurbier.

Aanmelden nieuwsbrief / Afmelden nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Academische Werkplaats Medische Milieukunde (AW-MMK)

Contact

Moniek Zuurbier, Programmamanager Academische Werkplaats Medische Milieukunde (AW-MMK)
GGD Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364, 6802 EJ Arnhem

Tel. (088) 355 5408

E. Moniek.Zuurbier@vggm.nl
